

«Dövlət qeydiyyatına alınmışdır»
Azərbaycan Respublikasının
Ədliyyə Nazirliyi
Qeydiyyat № 3442
27 noyabr 2008-ci il
Nazir müavini
T. MUSAYEV

«Təsdiq edilmişdir»
Azərbaycan Respublikasının
Maliyyə Nazirliyi
Əmr № İ-110
14 noyabr 2008-ci il
Nazir
S. ŞƏRİFOV

Sığortaçıların tələb olunan kapitalının müəyyənləşdirilməsi Qaydaları

1. Ümumi müddəalar

1.1. Bu Qaydalar «Sığorta fəaliyyəti haqqında» Azərbaycan Respublikasının Qanununun 79.3-cü maddəsinə əsasən hazırlanmışdır və sığortaçının tələb olunan kapitalının hesablanması qaydalarını, habelə bununla bağlı qanunvericilikdə nəzərdə tutulmuş digər məsələləri tənzimləyir.

1.2. Bu Qaydaların məqsədləri üçün aşağıdakı anlayışlardan istifadə edilir:

1.2.1. hesabat tarixi — sığortaçının müvafiq hesabatının tərtib olunduğu tarix;

1.2.2. hesabat dövrü — hesabat tarixindən əvvəlki 12 ay;

1.2.3. sığorta (təkrarsığorta) müqavilələri — hesabat dövrü ərzində bağlanmış sığorta müqavilələri və təkrarsığortaya qəbul edilmiş risklər üzrə təkrarsığorta müqavilələri;

1.2.4. «sığorta haqları» metodu — sığortaçının ödəmə qabiliyyətinin ümumi sığorta sahəsi üzrə tələb olunan səviyyəsinin sığorta müqavilələri üzrə qəbul edilmiş öhdəliklərə əsasən hesablanması metodu;

1.2.5. «sığorta ödənişləri» metodu — sığortaçının ödəmə qabiliyyətinin ümumi sığorta sahəsi üzrə tələb olunan səviyyəsinin sığorta müqavilələri üzrə yerinə yetirilmiş öhdəliklərə əsasən hesablanması metodu;

1.2.6. qazanılmış məcmu sığorta haqları — hesabat dövrü ərzində bağlanmış sığorta (təkrarsığorta) müqavilələri üzrə hesablanmış məcmu sığorta haqlarının və hesabat dövrünün əvvəlinə qazanılmamış sığorta haqları ehtiyatının cəmindən həmin dövrün sonuna qazanılmamış sığorta haqları ehtiyatını çıxıldıqdan sonra qalan məbləğ;

1.2.7. risk kapitalı — hesabat tarixinə qüvvədə olan həyatın ölüm halından sığortasını nəzərdə tutan (ölüm riskinə təminat verən) sığorta müqavilələri üzrə məcmu sığorta məbləğindən həmin müqavilələr üzrə sığorta ehtiyatlarının məbləği çıxıldıqdan sonra qalan məbləğ. Bu məbləğ mənfə olduqda, risk kapitalı sıfır götürülür.

1.3. Bu Qaydalarda istifadə olunan «sığortaçı» anlayışı sığortaçılarla yanaşı, «Sığorta fəaliyyəti haqqında» Azərbaycan Respublikasının Qanununun 1.2-ci maddəsinə uyğun olaraq, təkrarsığortaçıları da əhatə edir.

2. Tələb olunan kapital

2.1. Sığortaçının tələb olunan kapitalı həyat və qeyri-həyat sığortaları üzrə ayrı-ayrılıqda müəyyən edilmiş aşağıdakı iki kəmiyyətdən böyük olanıdır:

2.1.1. tələb olunan kapitalın sığorta nəzarəti orqanı tərəfindən müəyyən edilən minimum məbləği;

2.1.2. sığortaçının bu Qaydalara əsasən hesablanmış ödəmə qabiliyyətinin tələb olunan səviyyəsi.

3. Ödəmə qabiliyyətinin tələb olunan səviyyəsi

3.1. Sığortaçının ödəmə qabiliyyətinin qeyri-həyat sığortası (ümumi sığorta) üzrə tələb olunan səviyyəsi bu Qaydaların 5.3-cü bəndinin tələbi nəzərə alınmaqla, 4.1-ci və 5.1-ci bəndlərinə müvafiq olaraq hesablanmış məbləğlərin böyük olanıdır.

3.2. Sığortaçının ödəmə qabiliyyətinin həyat sığortası üzrə tələb olunan səviyyəsi bu Qaydaların 6.1-ci və 6.2-ci bəndlərinə müvafiq olaraq hesablanmış məbləğlərin cəminə bərabərdir.

3.3. Təkrarsığortaçının ödəmə qabiliyyətinin tələb olunan səviyyəsi onun ödəmə qabiliyyətinin ümumi sığorta və həyat sığortası sahələri üzrə bu Qaydaların 3.1-ci və 3.2-ci bəndlərində nəzərdə tutulmuş qaydada ayrı-ayrılıqda hesablanan tələb olunan səviyyələrinin cəminə bərabərdir.

3.4. Ümumi sığorta sahəsi üzrə hesabat tarixinə sığortaçının ödəmə qabiliyyətinin tələb olunan səviyyəsi həmin tarixə sığortaçının ödəmə qabiliyyətinin hesablanmış tələb olunan səviyyəsinin və hesabat tarixindən əvvəlki hesabat tarixinə ödəmə qabiliyyətinin ehtiyat əmsalı ilə düzəliş edilmiş tələb olunan səviyyəsinin böyük olanına bərabərdir.

4. Sığortaçının ödəmə qabiliyyətinin ümumi sığorta sahəsi üzrə tələb olunan səviyyəsinin «Sığorta haqları» metodu ilə hesablanması

4.1. Sığortaçının ödəmə qabiliyyətinin ümumi sığorta sahəsi üzrə «Sığorta haqları» metodu ilə hesablanan tələb olunan səviyyəsi aşağıdakı məbləğlərin böyük olanının 16 %-nin bu Qaydaların 7.1-ci bəndinə əsasən müəyyən edilən dürtüsləşdirici əmsal ilə hasilinə bərabərdir:

4.1.1. hesabat dövrü ərzində bağlanmış sığorta (təkrarsığorta) müqavilələri üzrə hesablanmış məcmu sığorta haqlarının məbləğindən həmin müqavilələrin bağlanması üzrə göstərilən vasitəçilik xidmətləri üçün hesablanmış komissiyon muzzdlar, təkrarsığortalılara hesablanmış komissiyon muzzdlar və sığorta (təkrarsığorta) müqavilələrinə xitam verilməsi və ya onların şərtlərinin dəyişdirilməsi nəticəsində qaytarılan sığorta (təkrarsığorta) haqları çıxıldıqdan sonra qalan məbləğ;

4.1.2. hesabat dövrü ərzində qazanılmış məcmu sığorta haqlarının məbləğindən həmin müqavilələrin bağlanması üzrə göstərilən vasitəçilik xidmətləri üçün hesablanmış komissiyon muzzdlar, təkrarsığortalılara hesablanmış komissiyon muzzdlar və sığorta (təkrarsığorta) müqavilələrinə xitam verilməsi və ya onların şərtlərinin dəyişdirilməsi nəticəsində qaytarılan sığorta (təkrarsığorta) haqları çıxıldıqdan sonra qalan məbləğ.

5. Sığortaçının ödəmə qabiliyyətinin ümumi sığorta sahəsi üzrə tələb olunan səviyyəsinin «Sığorta ödənişləri» metodu ilə hesablanması

5.1. Sığortaçının ödəmə qabiliyyətinin ümumi sığorta sahəsi üzrə «Sığorta ödənişləri» metodu ilə hesablanan tələb olunan səviyyəsi hesabat tarixindən əvvəlki son 3 hesabat dövrü ərzində hesablanmış məcmu sığorta ödənişlərinin bu Qaydaların 5.2-ci bəndində müəyyən edilmiş

qaydada hesablanan məbləğinin 1/3 hissəsinin 26 %-nin bu Qaydaların 7.1-ci bəndinə əsasən müəyyən edilən dürütləşdirici əmsal ilə hasilinə bərabərdir.

5.2. Bu Qaydaların 5.1-ci bəndinin məqsədləri üçün, hesablanmış məcmu sığorta ödənişlərinin məbləği hesabat tarixindən əvvəlki son 3 hesabat dövrü ərzində həyata keçirilmiş sığorta ödənişləri məbləğinin hesabat tarixinə bildirilmiş, lakin tənzimlənməmiş zərərlər ehtiyatının məbləği qədər artırılır və alınan cəmdən hesabat tarixinə son 3 hesabat dövrünün əvvəlinə bildirilmiş, lakin tənzimlənməmiş zərərlər ehtiyatının məbləği çıxılır.

5.3. Hesabat tarixindən əvvəlki son 3 hesabat dövrü ərzində sığortaçı tərəfindən sığorta ödənişi verilməmişdirsə, sığortaçının ödəmə qabiliyyətinin tələb olunan səviyyəsinin hesablanması zamanı «Sığorta ödənişləri» metodundan istifadə edilmir.

6. Sığortaçının ödəmə qabiliyyətinin həyat sığortası sahəsi üzrə tələb olunan səviyyəsinin hesablanması

6.1. Bu Qaydaların 3.2-ci bəndinin məqsədləri üçün, həyatın ölüm halından sığortasını nəzərdə tutan sığorta müqavilələri üzrə aşağıda göstərilən məbləğlərin cəmi götürülür:

6.1.1. müddəti 3 ilə qədər olan müqavilələr üzrə — risk kapitalı məbləğinin 0,1%-nin bu Qaydaların 7.3-cü bəndinə müvafiq olaraq hesablanmış dürütləşdirici əmsal ilə hasili;

6.1.2. müddəti 3 ildən 5 ilə qədər olan müqavilələr üzrə — risk kapitalı məbləğinin 0,15%-nin bu Qaydaların 7.3-cü bəndinə müvafiq olaraq hesablanmış dürütləşdirici əmsal ilə hasili;

6.1.3. müddəti 5 ildən çox müqavilələr üzrə — risk kapitalı məbləğinin 0,3%-nin bu Qaydaların 7.3-cü bəndinə müvafiq olaraq hesablanmış dürütləşdirici əmsal ilə hasili.

6.2. Bu Qaydaların 3.2-ci bəndinin məqsədləri üçün, həyatın ölüm halından sığortasını nəzərdə tutmayan sığorta müqavilələri üzrə belə müqavilələr üzrə sığorta ehtiyatları məbləğinin 4%-nin bu Qaydaların 7.4-cü bəndinə müvafiq olaraq hesablanmış dürütləşdirici əmsal ilə hasili götürülür.

7. Dürütləşdirici əmsal və ehtiyat əmsalı

7.1. Ümumi sığorta sahəsi üzrə ödəmə qabiliyyətinin tələb olunan səviyyəsinin hesablanması üçün tətbiq edilən dürütləşdirici əmsal hesabat tarixinə son 3 hesabat dövrü ərzində hesablanmış məcmu sığorta ödənişlərindən bu ödənişlərdə təkrarsığortaçıların payı çıxıldıqdan sonra qalan sığorta ödənişləri məbləğinin həmin dövr ərzində hesablanmış məcmu sığorta ödənişlərinin məbləğinə nisbətidir. Bu nisbət 0,5-dən kiçik olduqda, dürütləşdirici əmsal kimi 0,5 qəbul edilir.

7.2. Hesabat tarixinə son 3 hesabat dövrü ərzində sığortaçı tərəfindən sığorta ödənişləri verilməmişdirsə, dürütləşdirici əmsal kimi 1 qəbul edilir.

7.3. Həyat sığortası sahəsi üzrə ödəmə qabiliyyətinin tələb olunan səviyyəsinin hesablanması üçün tətbiq edilən dürütləşdirici əmsal həyatın ölüm halından sığortasını nəzərdə tutan sığorta müqavilələri üzrə risk kapitalından təkrarsığortaçıların bu müqavilələr üzrə sığorta ehtiyatlarındakı və məcmu sığorta məbləğindəki payı çıxıldıqdan sonra qalan məbləğin həmin müqavilələr üzrə risk kapitalına nisbətidir. Bu nisbət 0,5-dən kiçik olduqda, dürütləşdirici əmsal kimi 0,5 qəbul edilir.

7.4. Həyat sığortası sahəsi üzrə ödəmə qabiliyyətinin tələb olunan səviyyəsinin hesablanması üçün tətbiq edilən dürüstləşdirici əmsal həyatın ölüm halından sığortasını nəzərdə tutmayan sığorta müqavilələri üzrə hesabat dövrünün axırına məcmu sığorta ehtiyatlarından bu ehtiyatlarda təkrarsığortaçıların payı çıxıldıqdan sonra qalan məbləğin həmin hesabat dövrünün axırına məcmu sığorta ehtiyatlarının məbləğinə nisbəti kimi hesablanır. Bu nisbət 0,85-dən kiçik olarsa, onda hesablama üçün 0,85 qəbul edilir.

7.5. Ümumi sığorta sahəsi üzrə ödəmə qabiliyyətinin tələb olunan səviyyəsinin hesablanması üçün tətbiq edilən ehtiyat əmsalı hesabat dövrünün axırına bildirilmiş, lakin tənziplənmiş zərərlər ehtiyatı məbləğindən bu ehtiyatda təkrarsığortaçıların payı çıxıldıqdan sonra qalan məbləğin həmin hesabat dövrünün əvvəlinə bildirilmiş, lakin tənziplənmiş zərərlər ehtiyatı məbləğindən bu ehtiyatda təkrarsığortaçıların payı çıxıldıqdan sonra qalan məbləğə nisbətidir. Həmin nisbət 1-dən böyük olduqda, ehtiyat əmsalı 1 qəbul edilir.

8. Tələb olunan kapitalla bağlı hesabatlar

8.1. Tələb olunan kapitalla bağlı hesabatlar sığortaçıları tərəfindən bu Qaydaların 1-5 nömrəli əlavələrində müəyyən edilmiş müvafiq formalarda aşağıdakı tələblərə riayət olunmaqla rüblük olaraq tərtib edilməli və təqvim ilinin hər rübü başa çatdıqdan 20 gün müddətində həm kağız, həm də elektron daşıyıcılarda Azərbaycan Respublikasının Maliyyə Nazirliyinə təqdim olunmalıdır:

8.1.1. hesabatlarda tələb olunan göstəricilər müvafiq hesabat formasına uyğun olaraq tam və düzgün əks etdirilməlidir;

8.1.2. hesabatlar sığortaçının İdarə Heyətinin sədri (və ya onun vəzifələrini müvəqqəti icra edən şəxs) və baş mühasibi tərəfindən imzalanmalı və həmin sığortaçının möhürü ilə təsdiq edilməlidir;

8.1.3. hesabatlarda müvafiq məbləğlər manatla ifadə olunmalıdır;

8.1.4. hesabatlarda göstərilən məbləğlər əlli qəpikdən az olduqda sıfır, əlli qəpiyə bərabər və ya ondan böyük olduqda isə bir manat kimi qeyd edilməlidir;

8.1.5. hesabatlarda hər hansı formada düzəliş edilməsinə və ya pozulmuş, yaxud tam və ya qismən oxunmayan məlumatların mövcudluğuna yol verilmir.

8.2. Bu Qaydaların 8.1-ci bəndində müəyyən edilmiş tələblərə uyğun gəlməyən hesabatlar təhlil edilmədən geri qaytarılır.

9. Keçid müddəsi

«Sığorta fəaliyyəti haqqında» Azərbaycan Respublikasının Qanununun 128.1-ci maddəsinə uyğun olaraq, həyat və qeyri-həyat sığortası sahələrinin hər ikisi üzrə fəaliyyət göstərən sığortaçının tələb olunan kapitalı onun həyat və qeyri-həyat sığortaları üzrə ayrı-ayrılıqda hesablanmış tələb olunan kapitallarının cəminə bərabərdir.